

Debreceni Ítéltábla

Gf.IV.30.300/2022/18.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Helmeczy László ügyvéd (CÍM), és dr. Furi Attila Róbert ügyvéd (CÍM), valamint dr. Molnár Lajos ügyvéd (CÍM) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME) felperesnek -, a dr. Halmos Tamás ügyvéd (CÍM) által képviselt ALPERES NEVE (ALPERES CÍME) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perben – amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr. Kardos Norbert ügyvéd (CÍM) által képviselt I. RENDŰ BEAVATKOZÓ NEVE (CÍME) I. rendű, a dr. Pintér Miklós (CÍM) által képviselt II. RENDŰ BEAVATKOZÓ NEVE (CÍME) II. rendű, a Szép Ügyvédi Iroda (CÍM, ügyintéző: dr. Szép Árpád Olivér ügyvéd) által képviselt III. RENDŰ BEAVATKOZÓ NEVE (CÍME) III. rendű, valamint a HONTVÁRI ÉS TÁRSA Ügyvédi Iroda (CÍM, ügyintéző: dr. Völgyesiné dr. Hontvári Zsuzsanna ügyvéd) által képviselt IV. RENDŰ BEAVATKOZÓ NEVE (CÍME) IV. rendű beavatkozók beavatkoztak – a Nyíregyházi Törvényszék 10.G.40.046/2021/102/I. számú ítélete ellen a felperes részéről 103. és 104. sorszámon előterjesztett fellebbezések alapján indult másodfokú eljárásban a 2023. február 22-én megtartott nyilvános másodfokú tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperes részéről az 1 500 000 (Egymillió-ötszázezer) forint kereseti illeték megfizetésének esedékessége a másodfokú ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60. nap és azt a Nemzeti Adó- és Vámigazgatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie külön felhívás nélkül.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek és az I., III., IV. rendű alperesi beavatkozóknak személyenként 635 000 (Hatszázharmincötezer) forint, míg a II. rendű alperesi beavatkozónak 500 000 (Ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak az esedékesség napjáig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1032000-01070044-09060018 számú illeték bevételei számlájára 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettsége e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napon válik esedékessé. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a határozatot hozó bíróságok megnevezését, a határozatok számát és a fizetésre kötelezett felperes adóazonosító számát.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság a 102/I. sorszámon meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek

3 175 000 forint, az I-III. rendű beavatkozóknak személyenként 635 000 forint, a IV. rendű beavatkozónak pedig 789 000 forint perköltséget. Kötelezte továbbá a felperest, hogy fizessen meg az államnak 1 500 000 forint meg nem fizetett kereseti illetéket.

[2] Az ítéletben megállapított tényállás szerint a felperes gazdasági társaságot dr. O. I. és Rné dr. M. Cs. magánszemélyek alapították 2009. január 1-jén. A gazdasági társaság alapításának célja E. község belterületén egy horgásztó és az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra, továbbá egy vendégház kialakítása, majd ezek üzemeltetése volt. Ennek érdekében az alapítók még a társaság megalakítása előtt, 2007. március 22-án megvásárolták E. község önkormányzatától az E.-i .../1, .../3, .../1, ...8 és ...6 hrsz.-ú ingatlanokat, amelyek közül a .../3 és .../1 hrsz.-ú ingatlanok lejárt vízjogi létesítési engedéllyel rendelkeztek. 2009-ben az ingatlanokat megvásárló tulajdonosok hozzájárulási nyilatkozatot írtak alá arra vonatkozóan, hogy O. Iné egyéni vállalkozó horgásztavat, a felperesi gazdasági társaság pedig vendégházat építsen és üzemeltessen a tulajdonukat képező ingatlanokon. A beruházás megvalósításához mind O. Iné, mind a felperes állami támogatást vett igénybe, amelyek felhasználásával a vendégház megépítése 2012 júniusára, a horgásztó kialakítása, majd fejlesztése pedig 2014 szeptemberére megvalósult. A horgásztó eredeti vízjogi létesítési engedélyét 2007. augusztus 30-án a felperes alapító tagjai mint magánszemélyek részére adták ki, majd 2010. január 22-én az engedélyt módosították, a módosított okiratban pedig engedélyesként O. Inét jelölték meg.

[3] Az alperesi társulást E., P., NY1., NY2., NY3. és NY4. települések önkormányzatai hozták létre 2008. február 22-én, abból a célból, hogy a Nemzeti Szennyvíz-elhelyezési Programon belül a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei program megvalósítása érdekében kialakított agglomerációk beruházási csoportokba sorolása alapján az alapító önkormányzatok tervezett szennyvíz közműfejlesztéseit egy beruházási ütemben, közös beruházásként jogi személy társulás útján valósítsák meg, és ehhez közösen biztosítsák a beruházás előkészítésének és megvalósításának forrásait. Ennek érdekében a társulás közbeszerzési eljárásokat folytatott le a tervek elkészítésére, a kivitelezésre és a műszaki ellenőrzésre vonatkozóan. Ezek eredményeként pedig az alperes az E. község szennyvíztisztító telepének, valamint E.-NY2.-P. települések csatornahálózatának kivitelezésére 2014. március 31-én az I. rendű beavatkozóval vállalkozási szerződést, a beruházás műszaki ellenőri feladatainak ellátására pedig a II-IV. rendű beavatkozók, valamint az ZRT. által létrehozott, KONZORCIUM-mal megbízási szerződést kötött 2012. május 14-én. A beruházás kivitelezése 2014 és 2015 szeptembere között zajlott, amelynek során az I. rendű beavatkozó 10 km hosszú, gravitációs rendszerű, de nyomott rendszerű szakaszokkal kombinált szennyvízcsatorna rendszert épített ki E. településen.

[4] A felperes a keresetében „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. és 6:520. §-aira alapítottn, szerződésen kívüli kártérítés jogcímén összesen 223 000 000 forint tőke és annak a keresetében megjelölt járulékaik megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Előadta, hogy a 2014-2015. években E. településen végzett szennyvízberuházás kivitelezése során az I. rendű beavatkozó az ún. vákuumkutas víztelenítést alkalmazta hosszabb időn keresztül. Ebben az időszakban az általa megvalósított horgásztó vízszintje jelentős mértékben csökkent és a víztelenítés befejezését követően sem állt vissza az eredeti szintre. Előadta továbbá, hogy a vízpótláshoz rétegvízikutat fúratott, azonban ez a kívánt eredményt nem hozta meg, mivel a fúrott kútból való vízpótlást követően a horgásztó vízszintje néhány napon belül visszaállt a pótlás előtti szintre. Mindebből pedig véleménye szerint arra lehet következtetni, hogy a szennyvízcsatorna megépítése során a felső

vízzáró-vízrekesztő réteget megsértették vagy átvágták, amellyel ezt a legfelső talajvíztartó réteget összekötötték a mélyebb szintben települt rétegvíztartó üledékkel. Ennek következtében pedig a település talajvíz mozgásának iránya és mértéke is megváltozott, mivel a felszín alatt pár méteres mélységben vándorló – addig a domborzati viszonyokat követő gravitációs elven mozgó – víztömeg új folyásirányt talált és részben észlelhető helyeken, részben pedig a föld alatt más irányba végzi a mozgását. Mindezek alátámasztására a felperes csatolta a keresetleveléhez N. Cs. igazságügyi szakértőnek a pert megelőzően, az ő megbízása alapján elkészített szakértői véleményét. Csatolta továbbá B. Á. igazságügyi pénzügyi, tőkepiaci és könyvszakértő által, ugyancsak az ő felkérésére készített szakértői véleményét, amelyben a szakértő a horgászto és az ahhoz tartozó további ingatlanok értékvesztését 110 000 000 forintban, a felperes nyereségkiesését pedig 113 000 000 forintban határozta meg.

[5] Az eljárás során pontosított keresetében a felperes hivatkozott „Az épített környezet alakításáról és védelméről” szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 18. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben, a 31. §-ának (1) bekezdésében, a 38. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben, a 43. §-ának (1) bekezdésében, a 48. §-ának (1), (2) és (5) bekezdéseiben, „A vízgazdálkodásról” szóló 1995. évi LVII. törvény 14. §-ának (1) és 15. §-ának (1) bekezdésében, valamint „A felszín alatti vizek védelméről” szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 9. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra és állította, hogy az alperes e rendelkezések megsértésével, illetve be nem tartásával valósította meg a szennyvízberuházást Encsencs településen.

[6] Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltség fizetésére kötelezését kérte. Arra hivatkozással, hogy a beruházással érintett ingatlanok egy része nem a felperes, hanem a felperes tagjainak tulajdonát képezi, továbbá, hogy a horgásztóra vonatkozó vízjogi létesítési engedély jogosultja sem a felperes, elsődlegesen a felperes keresetességi jogát vitatta. Emellett pedig érdemben is megalapozatlannak tartotta a felperes keresetét mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében. Vitatta a keresetleveléhez csatolt szakértői vélemények megállapításait, amelynek alátámasztására csatolta az iratokhoz a KFT. által, az ő megbízása alapján készített szakvéleményt, amely szerint a csatornaépítés során nem törték át a vízzárónak mondott réteget, ezért a talajvízszint csökkenését nem ez, hanem más okok idézték elő, mint például a csapadékhiány, a fokozott öntözővíz kitermelése, a növények vízfelhasználásának és kipárolgásának a növekedése, továbbá, hogy a csatornarendszer kiépítése miatt a keletkező szennyvíz már nem a talajvízbe jut, hanem elvezetésre kerül.

[7] A perbe az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó I-IV. rendű beavatkozók az érdemi nyilatkozataikban ugyancsak a kereset elutasítását kérték. Az alperes érdemi ellenkérelmében előadottakon túl hivatkoztak arra, hogy a beruházás a vízjogi létesítési engedélyben, a jóváhagyott műszaki tervekben és engedélyekben foglaltak szerint, azok betartásával készült el és a munkák befejezését követően az illetékes hatóság részéről azt szabályszerűen átvették, az üzemeltetési engedélyt pedig kiadták. Ez pedig azt igazolja, hogy az alperes a beruházás kapcsán jogellenes magatartást nem tanúsított, továbbá okozati összefüggés sem állt fenn a felperes részéről állított kár bekövetkezése és az alperes magatartása között.

[8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítélete indokolásában mindenképp megállapította, hogy az alperesnek és a beavatkozóknak a felperes keresetességi jogát vitató védekezése alaptalan volt. Abból ugyanis, hogy a perben szereplő horgásztóhoz tartozó földterület nem a felperes tulajdonát képezi, a vízjogi engedély jogosultja pedig nem a

felperes, nem vonható le az a következtetés, hogy a felperesnek mint az ingatlan együttes hasznosítását végző társaságnak ne lenne lehetősége (kereshetőségi joga) az alperessel szemben szerződésen kívüli kárigényt érvényesíteni. Emiatt az elsőfokú bíróság a felperes keresetét érdemben vizsgálta. Ennek során pedig a felperes, illetve az alperes részéről csatolt „magánszakértői” vélemények megállapításai között mutatkozó jelentős eltérésekre hivatkozással – a „magánszakértői” vélemények továbbfejlesztése helyett – a perben „A polgári perrendtartásról” szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 307. §-ának (1) bekezdésének *a)* pontja alapján szakértői bizonyítást rendelt el, szakértőként pedig a felek részéről közösen megnevezett TÁRSASÁG-ot (a továbbiakban: szakértő) rendelte ki. A szakértői vélemény beszerzését és annak a felek észrevételei alapján történt kiegészítését, majd pedig a szakértő személyes meghallgatását követően pedig megállapította, hogy a beszerzett szakvélemény aggálymentes, mert szakmai érvekkel alátámasztott, logikus és a per egyéb adataival is összhangban álló, meggyőző választ adott a felperes minden olyan észrevételére, amely a per eldöntéséhez szükséges szakkérdéseket érinti. Megállapította továbbá, hogy a szakértő a személyes meghallgatása során a szakmai megállapításait, azok összefüggéseit közérthetően előadta, cáfolva a felperes által tett, azokkal ellentétes megállapításokat.

[9] Az általa aggálymentesnek elfogadott szakértői vélemény alapján pedig az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az E. településen elvégzett csatornázási munkák során a nagyságrenddel nagyobb mélységekben fekvő regionális vízzáró, illetve víztartó rétegek nem sérültek. A csatornaépítés során nem vágták át, de még csak meg sem közelítették a regionális vízzáró réteget. A felperes állításával ellentétben sem a csatornahálózat kivitelezése, sem pedig a szakszerűen elvégzett vákuumkutas talajvízszint süllyesztés mint lokális és viszonylag rövid idejű beavatkozás nem okozhatott regionális változásokat a térség vízgazdálkodási rendszerében.

[10] A szakértőnek – a szakvéleménye összegzését tartalmazó részében tett – azzal a megállapításával kapcsolatban, hogy a megvalósult szennyvízberuházás jellegénél fogva komoly változásokat okozott a területen, mivel „a kezeletlen szennyvíz már nem a talajba, illetve talajvízbe jut, hanem elvezetésre és tisztításra kerül, ennek hatására a település alatti talajvízdomb egyre süllyed, ami a talajvízszint tartós változását eredményezi, ez mintegy évi 50 000 m³ vízhiányt jelent a vízháztartásban” rámutatott, hogy bár erre a körülményre a felperes a keresetében nem hivatkozott, a Ptk. 6:520. §-ának *d)* pontjában meghatározott feltételek hiánya miatt a beruházás ezen következménye tekintetében a kártérítési felelősség elemeinek fennállása az alperessel szemben megállapítható. E következmény mint többlettényállási elem tekintetében az elsőfokú bíróság a károkozó mentesülését vizsgálta a Ptk. 6:519. §-a alapján utalva arra, hogy az alperes ezzel kapcsolatos védekezésének tartalma a magatartása felróhatóságának kimentésére irányult. Ennek eredményeként pedig megállapította, hogy önmagában a szakértő által megjelölt, évi mintegy 50 000 m³ vízhiány az alperes kártérítési felelősségét nem alapozza meg, mert sem az alperes, sem a beavatkozók magatartása nem volt felróható, a beruházás megvalósítása során úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt, ezért a Ptk. 6:519. §-a alapján mentesülnek a beruházással összefüggésben jelentkező vízhiány miatti kártérítési felelősség alól.

[11] A perköltség viselésére vonatkozó döntése indokolásában az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. §-a (2) bekezdésének *a)*, *b)*, *c)* pontjaiban meghatározott minimum értékek a bíróság által kötelezően alkalmazandó alsó határt jelentenek, ezért ezek az összegek az Ükr. 3. §-ának (6) bekezdése szerinti mérséklés keretében sem csökkenthetők. E megállapításra és a 223 000 000 forint összegű perértékre,

továbbá a jogi képviselők részéről kifejtett munka mennyiségére hivatkozással pedig az elsőfokú bíróság az alperes részére bruttó 3 175 000 forint, az I-II-III. rendű beavatkozók részére személyenként bruttó 635 000 forint, a IV. rendű beavatkozó részére pedig – figyelembe véve, hogy B.-ről utazott a tárgyalásokra – bruttó 789 000 forint perköltséget állapított meg.

[12] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes képviseletében eljárva dr. F. A. és dr. M. L. ügyvédek nyújtottak be – külön okiratokba foglaltan és különböző időpontban – fellebbezést, amelyek közül a felperes az ítéltábla felhívására megtett nyilatkozatában a dr. F. A. által benyújtott fellebbezést kérte figyelembe venni. E fellebbezésében (a továbbiakban: fellebbezés) a felperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetében foglaltak szerinti megváltoztatását és az alperes perköltség fizetésére kötelezését kérte.

[13] Előrebocsátotta, hogy az ítéletben néhány elírás és téves megállapítás található.

[14] Mindenekelőtt kiemelte, hogy az ítéletből megállapíthatóan az elsőfokú bíróság elismerte és elfogadta a keresetösszeírás jogát, továbbá, hogy kára keletkezett, amely megállapításokkal maga is egyetértett, azokat tehát a fellebbezése nem érintette. Sérelmesnek tartotta azonban az elsőfokú bíróságnak a beszerzett szakértői vélemény megalapozottságára és az alperes kártérítés alóli mentesülésére vonatkozó megállapításait. Hangsúlyozta, hogy a perben nem vitás tény az, hogy a perbeli tó környezete 100 évre visszamenően kimutathatóan magas vízállásos területként volt azonosítható, mivel azon folyamatosan igen magas talajvízszint volt tapasztalható. Az alperesi beruházás után azonban ez a jelenség megszűnt, illetve csak elenyésző mértékben maradt meg, amelynek az egyik észlelhető jelensége a perbeli tó vízszintjének jelentős csökkenése, de ezzel hozható összefüggésbe a település ázott kútjainak kiszáradása is. Emiatt – a felperes véleménye szerint – logikai alapon sem vitatható az alperesi beruházás és az őt ért kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés, amit egyébként az elsőfokú bíróság is elismert az ítéletében. A kár bekövetkezését az elsőfokú bíróság szintén tényként állapította meg az ítéletében és a keresetét – állítása szerint tévesen – a kimentési okokra hivatkozással utasította el. A felperes álláspontja szerint jogszabálysértést követett el az elsőfokú bíróság azzal is, hogy a perben beszerzett szakértői véleménnyel összefüggésben felmerült, a Pp. 316. §-ában írt aggályokat nem küszöbölte ki, a szakvéleményt aggálymentesnek találta és az ítélezése alapjául elfogadta. Állította, hogy a szakértői vélemény egyik fő problémája, hogy a szakértő önmagában, egyenként és csak műszaki, gazdasági szempontból értékelte a beruházást és egyetlen szóval sem említi azoknak a környezetre gyakorolt hatását. A szakvélemény nem elemzés és nem is a tények, illetve az azokból levonható következtetések megindokolt összessége, hanem egyes, önkényesen kiválogatott adatok és kijelentések párhuzamos leírása. Állította továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az ítélete [37] bekezdésében tévesen rögzítette, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény a peres felek által rendelkezésre bocsátott adatok, az üzemeltetőtől beszerzett további adatok és nyilatkozatok, a térségben rögzített valós méréseken és megfigyeléseken alapuló publikált tudományos kutatási eredmények alapján és az alkalmazott tudományos mérnöki módszerek figyelembevételével készült. A szakértő ugyanis a szakvéleményében olyan hivatkozásokat tesz, amelyek adatai a perben nem álltak rendelkezésre, nem tudni, hogy milyen „üzemeltetőtől beszerzett adatokra” hivatkozik, mivel ilyenek a szakértői véleményben nem lelhetők fel, a térségben pedig a szakértő méréseket nem végzett. Mindemellett a szakértői véleményből az sem állapítható meg, hogy mit ért a szakértő megfigyelésen alapuló tudományos kutatási eredményeken. Ezzel összefüggésben példaként említette, hogy a szakértői véleményben hivatkozás található „A Ny. vízgazdálkodásának

fejlesztése a klímaváltozás tükrében, ANYAG NEVE.” című anyagra, amely nem egy tudományos anyag, hanem az IGAZGATÓSÁG egy munkatársának egy 2018-as vándorgyűlésen előadott dolgozata. A dolgozat szerint egyébként a Ny.-ben 40 év átlagában csökkent a talajvízszint 73 cm-t, ami éves átlagban 1,85 cm-t jelent. Ezzel szemben ugyanakkor a perben rendelkezésére állt adatok szerint a perbeli területről 2015. évben ezen érték nyolcvanszorosa tűnt el.

[15] Előadta továbbá, hogy az ítélet a [38] bekezdésében egy tanulmánykötetből idéz, azonban az idézetnek a jelen ügghöz semmi köze. A hivatkozott tanulmányt a szakértő sem elemzi, csak kiragad belőle két ábrát és olyan megjegyzést tesz, amely magával a tanulmánnyal nem támasztható alá.

[16] Sérelmezte a felperes a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság hosszasan idézett az ítéletében az alperes által készített „magánszakértői” véleményből, így úgy tűnhet, hogy felhasználta azt a döntése meghozatala során, ugyanakkor az ítéletből nem állapítható meg, hogy ugyanezt miért nem tette meg az ő általa beszerzett „magánszakértői” véleménnyel.

[17] Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú ítélet [39] bekezdésében megjelölt fúrási adatok szerint a 2001-2010. években rögzített adatokhoz képest 2021. évben a talajvízszint nyugalmi szintje mintegy 2 m-rel lejjebb volt megtalálható. Ebből pedig – véleménye szerint – az következik, hogy az általa állított, a felső víztartó rétegben végzett ásási munkák következménye a talajvízszint süllyedése, ami addig a szintig terjedt, amit a beavatkozás már nem ért el. Álláspontja szerint ez a magyarázata annak is, hogy a perben szereplő többől a víz nem teljesen tűnt el, csupán 1,5-1,8 m-rel lejjebb került a vízszintje.

[18] Rámutatott arra is, hogy a szakértőnek az a felvetése, hogy a vízzáró réteg nem egybefüggő réteg, hanem foltokban (lencsésen) elhelyezkedő, kisebb-nagyobb kiterjedésű agyagos, homokos rétegek egymás melletti részei, nem cáfolja, hanem megerősíti azt az előadását, hogy ennek a lencsés szerkezetnek a tönkretétele történt meg E. településen, a több mint 10 km hosszú, nagy mélységű árok ásásával. Ezzel összefüggésben a felperes – annak igazolására, hogy közvetlenül a felszín alatt milyen talajstruktúrák létezhetnek – beillesztett egy fotót a fellebbezésbe, amely ugyan nem a helyszínen készült, de véleménye szerint alkalmas annak szemléltetésére, hogy a felszín alatt a víznek milyen áramlási lehetőségei lehetnek, amelyek megváltoztatásával értelemszerűen a víz áramlása is megváltozik. Ezen túlmenően további két képet szerkesztett be a felperes a fellebbezésébe annak igazolására, hogy a szennyvízvezeték akár 0,5-1 m mélységben is elhelyezhető, tehát nem volt szükség szerű az ennél jóval mélyebbre történő elhelyezése.

[19] A felperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság az ítélete [42] bekezdésében negligálni próbálta a lényegét akkor, amikor lokálisnak nevezte azt a talajvízszint süllyesztést, ami E. település egész területét érintette, továbbá nem vett tudomást arról a körülményről, hogy a talajvíz szivattyúzás dokumentációját az alperes nem volt hajlandó a per során sem a bíróságnak, sem a felperesnek bemutatni.

[20] A felperes állítása szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a szakértő személyes meghallgatása eredményes volt, mivel a meghallgatás során a szakértő egyszerűen megkerülte a kérdéseire történő válaszadást, kijelentve, hogy korábban már minden kérdésére választ adott.

[21] Mindezekre tekintettel pedig állította, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény nem felel meg „Az igazságügyi szakértőkről” szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szakértői tv.) 47. §-ának (4) és (6) bekezdésében foglaltaknak, ezért az elsőfokú bíróság arra alapítottnak meghozott ítélete megalapozatlan.

[22] Az elsőfokú eljárásban lefolytatott tanúbizonyítással összefüggésben előadta, hogy rendelkezésre állt tanúvallomásokból az elsőfokú bíróság ugyancsak megalapozatlanul vonta

le azt a következtetést, hogy az alperes a beruházás során minden műszaki és jogi normát betartott. A meghallgatott tanúk közül ugyanis B. K. műszaki ellenőr semmilyen irattal és konkrét információval nem rendelkezett a beruházásról, K. B. „projektorvezető” vallomása pedig csak általánosságokat tartalmazott. K. I.-t pedig az elsőfokú bíróság idézés nélkül, az ő tiltakozása ellenére hallgatta meg, ami véleménye szerint mind jogilag, mind etikailag aggályos és vállalhatatlan.

[23] Az elsőfokú bíróságnak az ítélete [51]-[57] bekezdéseiben tett, a Ptk. 6:520. §-ának d) pontjával kapcsolatos megállapításait illetően előadta, hogy azok ugyancsak tévesek. A hivatkozott jogszabály helyes értelmezése szerint ugyanis a jogszabály által megengedett magatartás a károkozás tekintetében egyenértékű a jogellenes károkozással, amennyiben az más személy jogilag védett érdekének sérelmével jár. Emiatt véleménye szerint az adott esetben nincs jelentősége annak, hogy jogszerű volt-e az alperes magatartása, mivel a nemvítés felperesi érdeksérelem fényében a kártérítési felelőssége akkor is megállapítható, ha a magatartása mindenben jogszerű lett volna. Mindemellett hivatkozott arra is, hogy irreális az adott helyzetben elfogadhatónak minősíteni az alperes magatartását akkor, amikor peradat az, hogy úgy kezdett neki egy milliárdos beruházásnak, hogy nem vette észre a munkaterületen található 1 hektáros felszíni vízi létesítményt, nem készítette el a kivitelezési dokumentációban meghatározottakat, a víztelenítési tervdokumentációt, illetve nem vezetett víztelenítési naplót, pusztán gazdaságossági okok alapján eltért az engedélyes tervektől és a kivitelezés során nem volt tekintettel az Étv. 31. §-ára.

[24] Sérelmezte a felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság részéről az alperes, illetve a beavatkozók részére megítélt perköltség összegét is. Véleménye szerint egyrészt az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az Ükr. 3. §-ának (2) bekezdését, másrészt a jogszabályban szereplő minimum összegnél is mintegy háromszor nagyobb összegű munkadíjat állapított meg – véleménye szerint indokolatlanul – az alperes részére. Előadta továbbá, hogy a beavatkozók beadványai jellemzően nem önálló jogi munka eredményei voltak, hanem az alperessel, vagy egymással egyeztetett álláspontok ismertetése. Mindezekre tekintettel pedig a fellebbezésében mind az alperes, mind a beavatkozók részére megítélt elsőfokú perköltség összegének a leszállítását is kérte a jogszabályban szereplő minimum összegekre. A másodfokú tárgyaláson pontosított fellebbezésében az alperes javára járó perköltséget 1 000 000 forint + áfára, az alperesi beavatkozókat pedig nettó 150 000 forintra kérte leszállítani, nem vitatva a IV. rendű beavatkozó 100 000 forint útiköltség felszámítását.

[25] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helyes indokai alapján történő helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

[26] Mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy a fellebbezés nem felel meg a Pp. 371. §-ának (1) bekezdése b) pontjában foglaltaknak, mivel az csupán az indokolásában elrejtve tartalmaz határozott fellebbezési kérelmet, ezért a fellebbezés érdemben nem bírálható el. A fellebbezés érdemét illetően előadta, hogy az alaptalan, mivel az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen és teljeskörűen állapította meg, az eljárási szabályokat maradéktalanul betartotta és ezáltal a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megalapozottan utasította el a felperes keresetét. Véleménye szerint a felperesnek a perben beszerzett szakértői véleménnyel kapcsolatos aggályai alaptalanok, mivel a szakértő a szakvéleményében aggálymentes, szakmai érvekkel alátámasztott, logikus és a per egyéb adataival is összhangban álló, meggyőző választ adott a felperes minden, a per eldöntése szempontjából releváns észrevételére. Vitatta a felperesnek azt a fellebbezési előadását, hogy a kivitelezési dokumentáció teljeskörűen nem került részére átadásra. A fellebbezésbe szerkesztett fotókkal

kapcsolatban egyrészt a Pp. 373. §-ára hivatkozással állította, hogy ezeket a másodfokú eljárásban bizonyítékként már nem lehet figyelembe venni, másrészt állította, hogy azok az ügy szempontjából egyébként sem relevánsak és bizonyító erővel sem bírnak.

[27] A fellebbezésnek a perköltség összegét sérelmező részével összefüggésben egyrészt arra hivatkozott, hogy a fellebbezés e tekintetben sem tartalmaz határozott fellebbezési kérelmet, ezért érdemben nem elbírálnak. Arra az esetre pedig, ha az ítéltábla mégis érdemben vizsgálna a fellebbezésnek ezt a részét, előadta, hogy a felperes tévesen állítja a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság az Ükr. 3. §-ának (2) bekezdése szerinti mértéknél mintegy háromszor nagyobb összeget állapított meg a javára perköltségként, mivel valójában a bíróság a jogszabályban foglaltakkal azonos mértékű ügyvédi munkadíjat állapított meg javára. Rámutatott, hogy ennek az összegnek az Ükr. 3. §-ának (6) bekezdése szerinti mérséklése sem volt indokolt, mivel a megállapított ügyvédi költség összege arányban állt a jogi képviselője részéről kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

[28] Az I. rendű beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte. Az alperessel egyezően állította, hogy a fellebbezés nem tartalmaz határozott fellebbezési kérelmet, továbbá nem tartalmazza azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a felperes a fellebbezését alapítja, így az érdemben nem bírálható el.

[29] A fellebbezés érdemét illetően előadta, hogy a felperesnek a perben beszerzett szakértői véleménnyel kapcsolatos kifogásai alaptalanok, mivel a szakértő a szakvéleményét kellő alaposággal, dokumentáltsággal készítette el, logikus szakmai következtetéseket vont le, a személyes meghallgatása során pedig a szakvéleménnyel kapcsolatos minden felmerült kérdésre érdemi választ adott.

[30] A fellebbezésnek a perköltséggel kapcsolatos részét illetően a beadványában visszautasította a felperesnek azt a megállapítását, hogy az elsőfokú eljárásban előterjesztett beavatkozási beadványok „jellemzően nem önálló jogi munka eredményei, hanem – az alperessel vagy egymással – egyeztetett álláspontok duplikátumai” lennének. Véleménye szerint ez a megállapítás etikai szempontból is kifogásolható, továbbá abból eredően, hogy a beavatkozók mindegyike az alperes pernyertessége érdekében bocsátkozott a perbe, természetesen, hogy egyeztetik az álláspontjaikat, figyelemmel arra is, hogy a Pp. vonatkozó rendelkezése szerint a beavatkozónak az általa támogatott fél nyilatkozatával ellentétes perbeli cselekménye hatálytalan.

[31] A II. rendű beavatkozó a fellebbezési ellenkérelmében ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte. A beadványában kiemelte, hogy a felperes megalapozatlanul állította a fellebbezésében, hogy az alperesi oldal a kárösszezszerűségének vizsgálata körében semmilyen „aktivitást” nem fejtett ki, az elsőfokú eljárásban senki egy percet sem foglalkozott azzal, hogy „a nem vitatott kár” mekkora összegű. Ezzel összefüggésben rámutatott, hogy az elsőfokú eljárásban az alperes, továbbá ő és IV. rendű beavatkozó is hivatkoztak arra, hogy a felperes a káraösszezszerűségét ki sem dolgozta, annak bizonyítására kísérletet sem tett, tehát az elsőfokú eljárásban mind az alperes, mind az alperesi beavatkozók vitássá tették a felperes követelését nemcsak a jogalap, hanem az összezszerűség tekintetében is, amelynek bizonyítása a felperest terhelte, aminek nem tett eleget.

[32] A III. rendű beavatkozó szintén az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte. Kiemelte, hogy az elsőfokú

bíróság az ítéletében egyértelműen állást foglalt abban, hogy a felperes keresete miért alaptalan, az alperes és a beavatkozók érvelése pedig miért fogadható el. Véleménye szerint a beszerzett szakértői bizonyítás és annak kiegészítése egyértelmű jogi helyzetet teremtett, amelyet felhasználva megalapozott elsőfokú ítélet született.

[33] A IV. rendű beavatkozó a fellebbezési ellenkérelmében ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. A beadványában mindenekelőtt a Pp. 64. §-ának (2) bekezdésébe, a 136. §-ának (1) bekezdésébe és a 146. §-ának (2) bekezdésébe foglaltakra hivatkozással állította, hogy a felperes jogi képviselői részéről külön okiratba foglaltan benyújtott fellebbezések közül, csak a dr. F. A. ügyvéd által benyújtott fellebbezés vehető figyelembe, a dr. M. L. ügyvéd által benyújtott fellebbezést pedig – annak elkészítésére és hatálytalanságára tekintettel – figyelmen kívül kell hagyni. Az ellenkérelme érdemi részében a perbeli tó létesítésével, a létesítési engedély tartalmával, az ingatlan tulajdonjogával, továbbá a felperest ért állítólagos kár összegszerűségével kapcsolatban utalt az elsőfokú eljárásban általa kifejtettekre. Hivatkozott továbbá a Pp. 302 §-ának (5) bekezdésére, amely szerint a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye magánszakértő alkalmazásának. E rendelkezésre tekintettel pedig állította, hogy a felperes által hivatkozott szakértői vélemény a jogszabály rendelkezése alapján sem vehető figyelembe.

[34] Előadta továbbá, hogy a felperes a fellebbezésében megalapozatlanul próbálja a perben beszerzett szakértő személyét, eljárását, szakmai megállapításait vitatni, illetve megingatni. A felperes állításával ellentétben ugyanis a kirendelt szakértő szakvéleménye rendkívül alapos és összetett munka eredménye, az nem homályos, nem ellentétes önmagával, vagy bármely adattal, ezért a perben új szakértő kirendelése nem indokolt.

[35] Véleménye szerint a fellebbezésnek a perköltség mérséklésére vonatkozó része figyelmen kívül hagyja a pertárgy értékét és az eljárás időtartamát, az alperes, illetve az alperesi beavatkozók által végzett jogi munka időigényét és terjedelmét.

[36] A felperes a IV. rendű beavatkozó fellebbezési ellenkérelmére észrevételt tett, amelyben – egyebek mellett – a Pp. 64. §-ának (2) bekezdésére hivatkozással állította, hogy mivel az általa meghatalmazott jogi képviselők nyilatkozatai egymástól nem tértek el és azok benyújtására az elsőfokú ítélet részükre történt kézbesítésétől számítottan határidőn belül került sor, a másodfokú eljárásban „aggálymentesen” figyelembe vehetők.

[37] A felek előzőekben ismertetett nyilatkozataira is tekintettel az ítéltábla mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a felperesi jogi képviselők részéről külön okiratba foglaltan benyújtott fellebbezések közül melyik vehető figyelembe a másodfokú eljárásban.

[38] A Pp. 64. §-ának (2) bekezdése szerint több személy részére adott meghatalmazás esetén a felet a meghatalmazottak bármelyike képviselheti, azonban egy-egy perbeli cselekménynél, illetve jognyilatkozat megtételénél csak egyikük járhat el; az ezzel ellentétes kikötés hatálytalan. Annak eldöntése, hogy az adott perbeli cselekménynél melyik meghatalmazott legyen az eljáró képviselő, a fél rendelkezési jogosultságának a körébe esik. A jelen esetben pedig a felperes az ítéltábla 2. sorszámú végzésébe foglalt felhívására akként nyilatkozott, hogy a dr. F. A. ügyvéd által benyújtott fellebbezést kéri figyelembe venni. A felperesnek a rendelkezési jogosultsága körében megtett e nyilatkozatára tekintettel pedig az ítéltábla – figyelemmel a Pp. 64. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra – a másodfokú eljárásban csak a dr. F. A. ügyvéd által, 103. sorszámon benyújtott fellebbezést vehette figyelembe, míg a dr.

M. L. ügyvéd részéről 104. sorszámon benyújtott fellebbezést hatálytalannak tekintette, az a kötelező jogi képviselet szabályaira tekintettel mint a fél nyilatkozata sem vehető figyelembe.

[39] Ezt követően az ítéltábla az alperesnek és a beavatkozónak a Pp. 371. §-ának (1) bekezdésében előírtak megsértésére történt hivatkozását vizsgálta és azt alaptalannak találta. A felperes 103. sorszámú fellebbezése ugyanis – az alperes és a beavatkozók állításával ellentétben – tartalmazott határozott fellebbezési kérelmet (12. oldal harmadik bekezdés, 15. oldal első bekezdés). A fellebbezésnek a perköltségre vonatkozó része ugyancsak megfelelt a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének *b)* pontjában előírtaknak, mivel abban a felperes az Ükr. 3. §-a (2) bekezdésének *c)* pontjában foglaltak szerinti minimum összegre kérte leszállítani az elsőfokú perköltség összegét, amely kérelmét a másodfokú tárgyaláson az összeg megjelölésével is pontosította. Ezzel összefüggésben az ítéltábla kiemeli, hogy a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének *b)* pontjában meghatározott feltétel hiánya miatt a bíróság a fellebbezést csak eredménytelen hiánypótlást követően utasíthatja vissza, hiánypótlás kiadása nélkül tehát erre nincs lehetőség.

[40] Alaptalan volt az I. rendű beavatkozónak a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének *d)* pontjában foglaltak megsértésére történt hivatkozása is. A felperes 103. sorszámú fellebbezése ugyanis tartalmazta azoknak az anyagi, illetve eljárásjogi jogszabálysértéseknek a megjelölését, amelyre a fellebbezését alapította. Ezzel összefüggésben az ítéltábla rámutat arra is, hogy a 2020. évi CXIX. törvény 47. §-a módosította a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének *d)* pontját, a módosított rendelkezés szerint pedig már nem kötelező jogszabályhely megjelölésével hivatkozni a fellebbezésben az állított jogszabálysértésre. Ennek ellenére azonban a felperes a fellebbezésében konkrét jogszabályhelyekre hivatkozással is megjelölte azokat az anyagi, illetve az eljárásjogi jogszabálysértéseket, amelyekre a fellebbezését alapította [Pp. 315. § (1) bekezdés; 316. §; Szakértői tv. 47. § (4) és (6) bekezdés; Ptk. 6:520. §].

[41] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a felperes fellebbezését érdemben vizsgálta, annak eredményeként pedig azt állapította meg, hogy a fellebbezés nem alapos.

[42] Abban egyetértett az ítéltábla a felperessel, hogy mivel az alperes és a beavatkozók nem nyújtottak be fellebbezést az elsőfokú ítéletnek a keresetösségi jogára és a kára bekövetkezésére vonatkozó megállapításai ellen és e tekintetben csatlakozó fellebbezést sem terjesztettek elő, ezeket a kérdéseket az ítéltáblának a másodfokú eljárásban már nem kellett vizsgálnia. A fellebbezés 2. oldalán sérelmezett ítéletbeli elírásoknak, téves megállapításoknak, emiatt sem volt jelentősége.

[43] A fellebbezésbe beillesztett fényképfelvételekkel összefüggésben az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy bár az iratokból azt nem lehetett megállapítani, hogy a fotók már az elsőfokú eljárás során is a felperes rendelkezésére álltak, azonban abból, hogy azok a felperes előadása szerint sem a perben szereplő helyszínen készültek, az ítéltábla azt a következtetést vonta le, hogy e fényképfelvételek az elsőfokú eljárásban történő elbírálásuk esetén sem tették volna lehetővé a felperesre kedvezőbb ítélet meghozatalát, ezért a Pp. 373. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján azok a másodfokú eljárásban sem vehetők figyelembe.

[44] A felperes az elsődleges fellebbezési kérelme indokaként a perben beszerzett szakértői vélemény megalapozatlanságára, valamint az elsőfokú bíróság részéről a szakértői bizonyítás körében elkövetett eljárási szabálysértésre (új szakértő kirendelésének mellőzése) hivatkozott, ezért az ítéltábla is elsődlegesen a perben lefolytatott szakértői bizonyítás jogszerűségét vizsgálta. Ezzel összefüggésben az ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a felek

tévesen minősítették az általuk peren kívül beszerzett szakértői véleményeket magánszakértői véleményeknek. Azok ugyanis nem a Pp. 302-303. §-aiban előírt feltételek betartásával, a bíróság előzetes jóváhagyásával készültek, ezért a perben csak a felek nyilatkozataiként voltak figyelembe vehetők (erről egyébként az elsőfokú bíróság is tájékoztatta már a feleket a 10.G.40.165/2019/3. számú végzésében). A fél nyilatkozataként értékelt szakértői véleményekből pedig az elsőfokú bíróság az általa relevánsnak tartott részeket mint a fél előadását jogszabálysértés nélkül „idézhette” az ítéletében, ezért azt a felperes alaptalanul sérelmezte a fellebbezésében.

[45] Ugyancsak alaptalanul kifogásolta a felperes a fellebbezésében a bíróság által kirendelt szakértő kompetenciáját. A kirendelt szakértő személyét a felek közösen határozták meg, azt követően, hogy a felperes – a saját előadása szerint – szóban tájékoztatást kért a szakértői kamarától a perben szereplő szakkérdések megválaszolására kompetenciával rendelkező szakértők személyéről (44. sorszámu jegyzőkönyv 11. oldal). Ezt követően pedig a felperes a kamara által megjelölt személyek közül – azoknak a névjegyzékben feltüntetett szakterületeit is megvizsgálva – a SZAKÉRTŐ-t kérte (az alperessel közösen) a perben szakértőként kirendelni, aki a kirendelés ismeretében maga is úgy nyilatkozott, hogy a szakvélemény elkészítéséhez megfelelő szakmai kompetenciával rendelkezik (49. sorszámu irat). Megállapítható volt, hogy „Az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről” szóló 9/2006. (II.27.) IM rendelet 7. melléklet C) pontjában írt, teljes vízügyi szakterületre kiterjedt a szakértő kompetenciája (77. sorszámu jegyzőkönyv 2. oldal 4. bekezdés). Mindezekre tekintettel pedig a felperes a bíróság által kirendelt szakértő kompetenciáját utólag, a számára kedvezőtlen tartalmú szakvélemény ismeretében, eredményesen már nem vitathatta.

[46] Az ítéltábla megállapítása szerint alaptalanok voltak a felperesnek a perben beszerzett szakértői vélemény aggályosságával kapcsolatos állításai is. A felperes a szakértői véleményre 12,5 oldal terjedelmű, részletes észrevételt tett, amire a szakértő az iratok között 66. sorszámon található beadványában ugyancsak részletes, mindenre kiterjedő választ adott. Mivel a felperes a szakvéleménnyel kapcsolatos aggályait továbbra is fenntartotta, az elsőfokú bíróság a szakértőt megidézte és a 2022. május 31-én megtartott tárgyaláson – mintegy 5 órán keresztül – személyesen meghallgatta, amelynek során a szakértő – a felperes állításával ellentétben – a felperesnek a szakvéleménnyel kapcsolatos valamennyi érdemi észrevételére reagált, azokra választ adott. Emiatt iratellenes a felperesnek az a fellebbezési állítása, hogy a perben beszerzett szakértői véleménnyel összefüggésben felmerült, a Pp. 316. §-a szerinti aggályokat az elsőfokú bíróság nem küszöbölte ki.

[47] A szakvélemény – a felperes állításával ellentétben – tartalmazta a Szakértői tv. 47. §-ának (4) bekezdésében meghatározott tartalmi elemeket. A szakértői bizonyítással kapcsolatban az ítéltábla kiemeli továbbá, hogy a szakértőnek a kirendelő végzés alapján nem arra kellett választ adnia, hogy mi okozta a perbeli tó vízszintjének csökkenését, hanem arra, hogy az alperesi szennyvízberuházás és a tó vízszintjének csökkenése között kimutatható-e okozati összefüggés. Figyelemmel arra, hogy a felperes a keresetlevelében konkrét alperesi magatartásokat jelölt meg károkozó magatartásként (vízzárórétég átvágása, vákuumkutas víztelenítés alkalmazása), a szakértő a szakvéleménye elkészítése során – helyesen – mindenekelőtt ezeket vizsgálta. Ennek eredményeként pedig azt állapította meg, hogy

- a csatornaépítés során nem vágták át, de még csak meg sem közelítették a regionális vízzárórétéget (szakvélemény 5.6. pont),
- a vákuumkutas talajvízszint süllyesztést szakszerűen, a szokásos gyakorlatnak megfelelően végezték (szakvélemény 5.4. pont), amely művelet a perbeli tó vízháztartását

érdemben nem befolyásolhatta, ugyanis a vákuumozás során a kiemelt talajvíz rövid úton visszakerült a felszíni csapadékvíz elvezető rendszerbe vagy a talajba szivárgott, így azzal – a párolgási veszteséget leszámítva – vizet nem vettek el a regionális rendszerből (szakvélemény 5.5. pont, kiegészítő szakvélemény 6. pont).

[48] Emellett a szakértő a szakvéleményében azt is megállapította, hogy a szennyvízberuházással kapcsolatban minden irányadó műszaki és jogi normát betartottak, az alperes a kivitelezés során szakszerűen járt el, a vízjogi létesítési engedélyes tervtől való magassági eltérések az 1 méteres nagyságrenden belül vannak, ami a szakmai szabályoknak, illetve a szokásos és általánosan elfogadott kivitelezési gyakorlatnak teljes mértékben megfelel (szakvélemény 5.1. pont, kiegészítő szakvélemény 5. pont). Választ adott a szakértő a szakvéleményében arra is, hogy miért tartotta szükségtelennek a felperes által hivatkozott ásott kutak ellenőrzését (szakvélemény 5.5. pont) és arra is, hogy miért nem fogadható el a felperesnek a tó vízszintsüllyedése és a csatornahálózatra történt rákötések időpontja közötti eltérésekkel kapcsolatos érvelése (kiegészítő szakértői vélemény 9. pont, 77. sorszámú jegyzőkönyv 14-15-16-17. oldal).

[49] Mindezekre tekintettel pedig az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perben beszerzett szakértői véleményt – figyelemmel annak az írásban történt kiegészítésére, valamint a szakértőnek a személyes meghallgatása során tett nyilatkozataira is – a Pp. 279. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerinti helytálló értékelése és mérlegelése alapján, megalapozottan minősítette aggálytalannak és fogadta el az ítélezése alapjául, a felperes pedig alaptalanul sérelmezte az új szakértő kirendelésére vonatkozó indítványának az elutasítását.

[50] Nem találta alaposnak az ítéltábla a felperesnek a Ptk. 6:520. §-ának *d)* pontjába foglalt rendelkezéssel kapcsolatos fellebbezési érvelését sem. Az ítéltábla megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a perben kirendelt szakértőnek a szakvéleménye összegző részében tett megállapításaira tekintettel helyesen és megfelelő tartalommal alkalmazott anyagi pervezetést a perben, a felek ennek ismeretében megtett nyilatkozatainak a szakértői vélemény megállapításaival való egybevetéséből pedig helyesen vonta le azt a jogi következtetést, hogy a szakértő részéről a beruházás következményeként megállapított, évi mintegy 50 000 m³ vízhiány miatt az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg, mert az nem neki felróható okból következett be.

[51] A felperes arra helytállóan hivatkozott a fellebbezésében, hogy a Ptk. 6:520. §-a fő szabályként mondja ki, hogy minden károkozás jogellenes és taxatív felsorolással jelöli meg azt a négy esetkört, amelyben a károkozás nem minősül jogellenesnek. Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az adott esetben a Ptk. 6:520. §-ának *a)-d)* pontjaiban felsorolt kivételek egyike sem volt megállapítható, ezért a szakértő által a beruházás következményeként megjelölt vízhiány (mint kár) vonatkozásában a jogellenesség megállapítható volt. A Ptk. 6:519. §-ának második fordulata azonban minden jogellenes károkozás tekintetében lehetővé teszi a károkozó számára, hogy kimentse magát a felelősség alól annak bizonyításával, hogy a magatartása nem volt felróható. Ez pedig a Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel annak bizonyítását jelenti, hogy a kárt eredményező magatartása során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt. Az ítéltábla megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a perben beszerzett – és az előzőekben kifejtettek szerint jogszerűen, aggálymentesnek elfogadott – szakértői vélemény 5.1. pontjában, valamint a szakértő részéről 66. sorszámú benyújtott kiegészítés 5. pontjában foglaltak alapján helyesen állapította meg, hogy az alperes a beruházás során felróható

magatartást nem tanúsított, felróhatóság hiányában pedig mentesül a kártérítési felelősség alól.

[52] Nem találta megalapozottnak az ítéltábla a felperesnek az alperes és a beavatkozók javára megítélt elsőfokú perköltség leszállítására irányuló fellebbezési kérelmét sem. Ezzel összefüggésben az ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy az elsőfokú bíróság az Ükr. 3. §-ának (2) és (6) bekezdéseibe foglalt rendelkezések helytálló értelmezése alapján, helyesen állapította meg, hogy az Ükr. 3. §-a (2) bekezdésének *a)*, *b)*, *c)* pontjaiban meghatározott minimum értékek olyan kötelezően alkalmazandó alsó határt jelentenek, amelyek a 3. §-ának (6) bekezdése szerinti mérséklés keretében sem csökkenthetők. [Ezt a jogi álláspontot fogadta el a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma is „A bíróságok által megállapítható ügyvédi költségek tárgyában” meghozott 1/2004. (IV.19.) számú határozata IV. pontjában, amellyel az ítéltábla egyetértett.]

[53] Ennek fényében vizsgálva az elsőfokú bíróság által az alperes számára megállapított ügyvédi munkadíj összegét, az ítéltábla megállapította, hogy az Ükr. 3. §-ának (2) bekezdése alapján az alperes részére megítélhető nettó 4 430 000 forint helyett megállapított nettó 2 500 000 forint – figyelemmel a 223 000 000 forint perértékre és az alperesi jogi képviselő részéről kifejtett tevékenységre – nem tekinthető eltúlzottnak. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy az ügyvédi munkadíj megállapítása során a bíróságnak a pertárgy értékére és a jogi képviselő tevékenységére, nem pedig „az adott régió átlagos munkabérére” kell figyelemmel lennie. Az elsőfokú bíróság pedig ezeket a körülményeket helyesen értékelte, mivel az alperes jogi képviselője valóban végig részt vett az eljárásban, a nyilatkozatait határidőben előterjesztette és az ügyet előrevívó beadványokat nyújtott be.

[54] A beavatkozók számára megállapított ügyvédi munkadíjak tekintetében az ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy mivel a beavatkozók fellebbezést vagy csatlakozó fellebbezést nem terjesztettek elő, a Pp. 370. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének ezt a részét csak a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között vizsgálhatta. Ennek eredményeként pedig azt állapította meg, hogy a 223 000 000 forint perértékhez képest a beavatkozók részére megállapított bruttó 635 000 forint, illetve 789 000 forint ügyvédi munkadíjak akkor sem tekinthetők eltúlzottnak, ha a beavatkozók – nem vitásan – csak később kapcsolódtak be a perbe.

[55] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy az időközben bekövetkezett – a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandó – jogszabályváltozásra tekintettel az elsőfokú ítéletnek az államnak járó illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezését az új szabályozásnak megfelelően módosította. „A polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről” szóló 30/2017. (XII.27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) – 2023. január 1-jétől hatályos, a 26/2022. (XII.6.) IM rendelettel módosított – 3. §-ának (2) bekezdése értelmében ugyanis 2023. január 1-jétől kezdődően már nem az adóhatóság hívja fel a felet a meg nem fizetett illeték megtérítésére, hanem azt a félnek magának kell teljesítenie az adóhatóság által közzétett illetékbevételei számlára „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 78. §-ának (4) bekezdésében meghatározott (a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 nap) határidőn belül akként, hogy a közlemény rovatban fel kell tüntetnie a fizetési kötelezettséget

tartalmazó határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot és a fizetésre kötelezett adószámát.

[56] A felperes fellebbezése eredménytelen maradt, ezért a felperesnek a jogi képviselői ügyvédi munkadíjából származó saját másodfokú perköltsége a Pp. 83. §-ának (3) bekezdése alapján a terhén marad.

[57] A Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes köteles továbbá megtéríteni az alperesnek és a beavatkozóknak az általuk az Ükr. szabályaira hivatkozással felszámított, a jogi képviselőik ügyvédi munkadíjából származó másodfokú perköltségét. Az ügyvédi munkadíjak összegét az ítéltábla az Ükr. 3. §-ának (3), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak alapján, annak figyelembevételével határozta meg, hogy a korábban már kifejtettekre tekintettel az ügyvédi munkadíjak mérséklésére a másodfokú eljárásban is csak a jogszabályban meghatározott minimum értékig volt lehetőség.

[58] A felperes részéről előzetesen meg nem fizetett fellebbezési illeték megtérítéséről az ítéltábla a Pp. 101. §-ának (1) bekezdésébe és a 102. §-ának (1) bekezdésébe foglaltak alapján, az Itv. és az IM rendelet korábban már hivatkozott, 2023. január 1-jétől hatályos rendelkezéseinek megfelelően határozott.

[59] Tájékoztatja az ítéltábla a felperest, hogy amennyiben az illeték megfizetését a megjelölt határidőben önként nem teljesíti, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. rendelkezéseit és az adóigazgatósági eljárásokra irányuló jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni [IM rendelet 3. § (3) bekezdés].

Debrecen, 2023. február 22.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos s.k. előadó bíró,
Szilágyiné dr. Karsai Andrea s.k. bíró